

Правда која убија није правда. Уверени у суштинску нехуманост смртне казне, 42 земље које су овде представљене противе се њеном прибегавању било где у свету, под било каквим околностима. Смртна казна не представља само неприхватљив насртај на људско достојанство, већ она иде руку под руку са бројним кршењима људских права осуђених и њихових породица. Штавише, смртна казна нема никаквог позитивног утицаја на спречавање криминала односно на безбедност нити, пак, на било који начин исправља штету учињену жртвама и њиховим породицама. Руковођени овим уверењима, користимо прилику коју пружа 11. Светски дан борбе против смртне казне да поново истакнемо своју неуморну посвећеност покрету за укидање смртне казне у Европи и широм света.

Циљ нашег апела није да држимо лекције, већ да размењујемо искуства, као и уверења. Ако нас је историја борбе за укидање смртне казне у разним земљама било чему научила, научила нас је да је то дуг и тежак пут. Смртна казна није укинута преко ноћи. Њено укидање је постало реалност само као резултат јачања свести и сталних заједничких напора. Истрајност и постепено предузимање корака довели су до смањења броја извршења смртних казни, сужавања списка злочина за које се може изрећи смртна казна, правда је постала транспарентнија, *de facto* је уведен мораторијум на извршења смртне казне и, коначно, смртна казна је престала да постоји. То је управо процес кроз који треба да прођу и земље у којима се у име правде још увек извршава смртна казна.

Одлучност која је потребна за укидање смртне казне мора да потекне од држава, као и појединаца, што је и порука данашњег заједничког апела. Пут ка укидању смртне казне нису следила затворена друштва или земље одсечене од остатка света. Чињеница да, данас, смртна казна само што није укинута у Европи је заслуга расправа обавештених и као и динамичне размене идеја међу земљама и друштвима.

Савет Европе и Европска конвенција о људским правима послужили су као катализатор за овај регионални тренд одклона од смртне казне, и омогућили су чак да се он даље прошири. Ступање на снагу Протокола 13 (Протокол о укидању смртне казне у свим околностима) уз ову конвенцију пре десет година је прворазредан пример за то. Данас ми представљамо 42 од 44 државе које су ратификовале Протокол 13 и позивамо све државе чланице Савета Европе које то још нису учиниле да нам се придруже. Снажно

позивамо последњу земљу у Европи у којој се смртна казна још увек примењује да се придружи глобалном мораторијуму на смртну казну као првом кораку ка њеном укидању.

Случај Европе указује на суштинску улогу регионалних и мултилатералних организација у настојањима да се укине смртна казна. Укидање смртне казне у многим државама Америке, Африке и Азије пример је универзалног карактера ове борбе. То указује и на потребу давања снажног политичког сигнала, као и учешћа целокупног друштва у овим напорима. У том духу, треба да искористимо моментум 5. Светског конгреса за борбу против смртне казне, који је одржан у јуну 2013, у Мадриду. Подсећамо данас на ове принципе, јер улазимо у кључну фазу процеса за укидање смртне казне широм света. Данас само око 50 земаља још увек допушта смртну казну, док их је пре двадесет година било двоструко више. Како то показују резолуције Уједињених нација, све већи број држава се залаже за увођење општег мораторијума на смртну казну. Овај позитиван тренд нам допушта да замислимо да ће следеће генерације живети у свету без смртне казне и подстиче нас у заједничким напорима да подржавамо земље на путу ка општем укидању смртне казне.

Заједнички апел за укидање смртне казне потписали су следећи министри спољних послова:

Дитмир Бушати (Албанија), Жилбер Сабоја Суније (Андора), Михаел Шпинделегер (Аустрија), Дидије Рејндерс (Белгија), Златко Лагумџија (Босна и Херцеговина), Кристијан Вигенин (Бугарска), Весна Пусић (Хрватска), Јанис Касулидес (Кипар), Јан Кохоут (Чешка Република), Вили Совндал (Данска), Урма Пает (Естонија), Ерки Туомиоја (Финска), Лоран Фабијус (Француска), Никола Попоски (Македонија), Гвидо Вестервеле (Немачка), Евангелос Венизелос (Грчка), Јанош Мартоњи (Мађарска), Гунар Браги Свеинсон (Исланд), Ејмон Гилмор (Ирска), Ема Бонино (Италија), Едгарс Ринкевич (Летонија), Аурелиа Фрик (Лихтенштајн), Линас Антанас Линкевичиус (Литванија), Жан Аселборн (Луксембург), Жорж Веља (Малта), Наталиа Герман (Молдавија), Хосе Бадиа (Монако), Игор Лукшић (Црна Гора), Франс Тимерманс (Холандија), Еспен Барт Еиде (Норвешка), Руи Мачет (Португал), Титус Корлацеан (Румунија), Паскал Валентини (Сан Марино), Иван Мркић (Србија), Мирослав Лајчак (Словачка), Карл Ерјавец (Словенија), Хозе Мануел Гарсиа Маргаљо (Шпанија), Карл Билт (Шведска), Дидије Буркхалтер (Швајцарска), Ахмет Давутоглу (Турска), Леонид Кожара (Украјина) и Вилијем Хејг (Велика Британија).